

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-és szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:

Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1907.

XXXVI. évfolyam. 42. szám.

Szerda, február 20.

Görög-keleti magyar egyház.

Irtá: Rónay Jenő.

I.

Magyarország törvényhozását, ha békóba is verte néha a kornak reakcionárius szelleme, kezdettől fogva végig, az igazi szabadelvűség, a lelkiismereti szabadság elismerésének szabadelvű főfogása jellemezte. Régi törvényeink tesznek tanubizonyságot arról, hogy nehéz küzdelmek, dúló harcok után, a magyar keresztény állam megalakulván, az országának vallás képezte, mely minden árnyalataiban, úgy mint latin szertartású róm. kath., görög katolikus a magyar állam bevett vallásává lett. A reformációnak hosszan tartó küzdelmei után, a bécsi és később a linci békekötést követően az 1608. évi koronázás előtti 1. és az 1647. évi 5. t.-cikk, nemkülönben az 1790/126. t.-c. a mindkét evangélikus vallást a katolikus egyenrangúvá tette, sőt előbbieknél némi előjogokat is biztosított, melyeket az uralkodó kath. vallás szervezeténél és egyházi legfőbb vezetésénél fogva, a mai napig sem gyakorolhat.

Később, az 1848. évi XX. t.-c. a többiekkel hasonjogúnak bevette az unitárius, az 1895. évi XLII. t.-c. elismerte az izraelita vallást. Mindez igen bölcsen, a nemzet szabadelvű gondolkodásának megfelelően aként történt, hogy az országnak bármely lakója hazafias érzelmeinek, anyanyelvének és magyar honpolgárságának áldozatul adása nélkül szabadon választhatta hitét. De sőt még ennél tovább ment törvényhozóink szabadelvűsége és az 1895. évi XLIII. t.-cikkkel megengedte, hogy kiki szabadon vallhassa magát bármily elismert vallás hívének, vagy a 25. szakasz szerint azokon kívül álló is maradhasson.

Ugyanezen törvénynek 8. szakasza, a megalakulni kívánó vallásfelekezet szabály-

zatának jóváhagyását megtagadandónak mondja, ha a vallásfelekezet elnevezése fji, vagy nemzetiségi jelleggel bírna és mindennek dacára az 1868. évi IX-ik t.-cikknek végzetes tévedése alapján, az utóbb 1895. évben kelt XLIII-ik t.-cikk 6. szakasza nyíltan beszél görög keleti szerb, görög keleti román és latin, görög és örmény jelzővel megkülönböztetettokről.

Az 1869. évi IX. t.-c., mely törvényhozásunknak vallási türelmességet és szabadelvű gondolkodását bizonyító és előbb hivatkozott törvénysorozat lett volna hivatva az 1791. évi 27. t.-c. alapján méltóan lezárni, egy végzetes tévedésben leledzik, mert midőn a gör. kelet. vallás hívoinek szétválását és egymástól való függetlenségét törvényileg elismeri, éppen nemzetiség szerint osztja azt meg, szerb és románra, pedig a törvény 9. szakasza szerint tudja, hogy vannak a gör. kelet. vallásnak se nem szerb, se nem román ajkú hívei is, kiket csak a szerbek és románoktól megkülönböztetve újabb jogokkal nem lát el, csak az addig évezettekben hagy meg.

Mindeme törvényes intézkedések, míg egyrészt azt bizonyítják, hogy a magyar törvényhozók vallási tekintetben folyton a legmesszebbmenő szabadelvűség által vezéreltek, addig el nem vitázható tanúságot tesznek arról, hogy az 1868-ik esztendőnek felette békés szelleme, a szabadelvűség korlátait áthágva, a nemzetiségek megnyugvásának kedvéért a magyarokat rövidíti meg faji jogaikban. Ez az észlelet nemcsak a IX-ik, de példaképpen a XLIV. t.-c. 3. szakaszából is kitűnik, mely az anyanyelv használatát csak akkor engedi meg, ha az nem a magyar, azaz használhatja Magyarországon saját anyanyelvét a német, a szerb, a román, a tót stb. anyanyelvű polgár, csak a magyar nem. A német, szerb stb. anyanyelvű honpolgárok válogathatnak az állam hivatalos

nyelve és anyanyelvük között, a magyar-nak azonban nem szabad válogatni, neki az állam hivatalos nyelvét kell beszélnie.

A XLIV. t.-cikknél tett észlelet csak problematikus értékű, de bizonyítja, hogy miként igyekezett a magyar törvényhozás 1868-ban a különböző nemzetiségeknek kedvezni, hogyan akarta őket a magyar állameszme őszinte híveiként megnyerni.

Nem rajtunk, magyarokon mulott, ha a XLIV. t.-c. bevezetése testet nem öltött magára, ha dédelgetett nemzetiségünk ma sem olvadtak meg össze egy erős magyar nemzetté. Nem rajtunk mulott, bár az összeolvadásnak egyik leghatalmasabb akadályát éppen az 1868. évi IX. t.-c. képezi, mert akarva, nem akarva, rá üti, a különösen vidékünkön nagy számban élő gör. kelet. vallású hazafiakra, a nemzetiségi különállásnak sokszor talán nem is szívesen viselt bélyegét.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünneppapok délután 2 órától este 10 óráig.

Március 3. Gyermekek alkalmi gyűlése.
Március 11. Közig. bizottság ülése.

— Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Brommer Ödön nagyhikindai kir. törvényszéki joggyakornokot a nagyszentmiklósi kir. járásbíró-sághoz aljegyzővé kinevezte.

— A városbíró. A városi tanács ma déltől 11 órakor dr. Parisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a villamos bizottság által megállapított új villamos gépre vonatkozó szerződést tárgyalták és fogad-

A „TORONTÁL” tárcája.

A villamos áram fölhasználása.

(A „Torontál” eredeti tárcája.)

A villamoserő fölhasználásának kérdése most, mikor mindinkább tért hűt a villamoserő a magánhasználatban is, egyre jobban foglalkoztatja a nagyközönséget.

Erre való tekintettel talán nem érdektelen, ha némileg képet nyújtok a villamoserő házi használatáról, nevezetesen pedig első sorban a világításról, amely már hovatovább kiszorítja az eddig használt világítást.

A villamos világítás házi használatának megfelelő és helyes alkalmazásáról akarok tehát itt némi utbaigazítást adni s azt hiszem, érdekelni fogja a közönséget.

A világításra irányuló fejtegetéseimhez fölveszek például egy jómódu polgári családot 4 szobával. Az ilyen lakásban lesznek szobák, illetve helyiségek, amiket a család mindig használ és lesz mondjuk egy helyiség, — a szalón — melyet főleg különös alkalmakkor, tegyük fel vendégek fogadásánál nyit meg a háziasszony. Előbbi helyiségek világítását célszerű a minden-

napi használat szempontjából megválasztani és ha ezen kérdés előtérbe jöhet szóba az, hogy díszes, vagy kevésbé díszes világító testet, vagy hogy dekoratív szempontból esetleg több lámpát alkalmazunk.

Ezen kis égő testeknek a lakásokban alkalmazásánál főelvünk az legyen, hogy sok kis égőtestet különböző helyen alkalmaztassunk és ne összeponosítsunk kevés, de erősen égő testet egy bizonyos helyre.

Lehetőleg ne egy csilláron helyezünk négy-öt 30 gyertyafényű lámpát, hanem pl. a csilláron két-három 16 gyertyafényűt és izlésesen alkalmazott fali karokon négy-öt 10 gyertyafényű lámpát. Fali karokat különösen szalónokban ajánlok; párisi és londoni lakásokat az ilyen világító testekkel felszerelt fali dísz tárgyak rendkívül emelik.

A szalón azonban minden körülmények között dekoratív szempontból világítandó meg, mert hiszen ugy a berendezés, mint a világító testek minőségének és azok elosztásának megválasztása mondhatnám tipikus kifejezője a háziasszony izlésének.

Vegyük most már sorba az egyes helyiségeket; a konyhát és egyéb mellékhelyiséget egy 10 gyertyafényű lámpa elegendően megvilágítja,

nagyobb konyhánál 16 gyertyás lámpát választok, esetleg egy kis mellékorrát; célszerű az egyszerűbb huzólámpa alkalmazása is, amely nagyon könnyen használható fel a konyha különböző részeinek megvilágítására aszerint, amint egyik-másik helyen több világosságra volna szükségem.

Előszobában egy 8 gyertyás lámpa megfelel. Az ebédőben izléses csillárt alkalmaznék selyemernyővel közepén, mondjuk egy 16 gyertyás, a mennyezet alatt közvetlenül 2-3 db 10. esetleg 16 gyertyás lámpával, de olyan módon, hogy a lámpákhoz oly kapcsolót választok, hogy vagy a központi lámpa égjen, vagy mind a négy, ez az ugynevezett 2 áram közti kapcsolás. Sohasem helyes, ha az ilyen szobában sok lángú csillárt választok, mert a túlerős egy helyről szétözlő fény elveszi azt a családies, meleg színt a helyiségnek, amely melegség, otthonosság éppen a polgári család életének legjellemzőbb sajátága.

Az izzólámpán alkalmazott izléses tulipán vagy bura is nagyon hozzájárul ezen meleg tonus eléréséhez. Ma már végtelen sok változatban gyártják a tulipánokat és burákat, úgy hogy a legegyszerűbb berendezéstől a legszeccesszűsabbig mindenikhez találunk megfelelőt.

Legujabban a homályos vagy opalin burák divatosak, becsiszolt, mart, de mindig ugyanolyan

Első Nagybecskereki Bionraph-vállalat.

CLUB-KÁVÉHÁZ

Gimnázium- és Kinizsi-utca sarkán.

Ma és mindennap látható a Club-kávészáj felszerelésű BIOGRAPHIA (mozgófénykép-vállalat) új műsorral és a legérdekesebb, nagy vonzerű ujdonságokat és látványosságokat mutatja be. Számos bohózatos ujdonság, humorisztikus és színezett látványosságok. A többiek között minden hétfőn és pénteken látható a Budapesten felvett káprázatos fényű **RÁKÓCZI-ÜNNEPELY**. Ezen hódoló felvonulás oly pazar kiállítású és megkapó, hogy ezen kép egymagában is megérdemli a legnagyobb megelégedést.

Kezdeté naponta este 9 órakor.

Vasár- és ünneppap egy külön előadás 6 órai kezdettel.

119-30.12

Számos látogatást kér kiváló tisztelettel

Belépő-díj 40 fillér.

Reber Ferenc, kávé.

ták el. Délután 4 óraker pedig a kövezési bizottság ülésezett.

— **Apponyi és Thaly az Arany János-Társasághoz.** Említettük, hogy a temesvári Arany János-társaság, szombati ülésében, tiszteleti tagjává választotta meg Apponyi Albert gróf vallás-és közoktatásiügyi minisztert és Thaly Kálmán orsz. képviselőt. A megválasztottaktól a következő sürgönyválaszok érkeztek Szentkláray Jenő dr. apátikonokhoz, a Társaság elnökéhez:

A délvédelmi írók Arany János-Társaságának tiszteletbeli tagjává történt megválasztását örömmel vettem és köszönettel elfogadom, azon szívbéli óhajjal, hogy a Társaság a nemzeti műveltség terén mentől eredményesebben munkálkodhassék.
Apponyi.

Kitüntető megválasztást hálás köszönettel fogadom. Lakótelezett hívők Thaly Kálmán.

— **Görög-keleti magyar egyház.** Lapunk élén ezzel a címmel a „Szegei Napló”-ból közöljük Rónay Jenőnek, Torontálvármegye nyug. főispánjának és a Demke elnökének a görög-keleti magyar egyházzal írt cikkelyét. A szegei kulturális egyesület érdeműs elnökének egy új, eredeti és vonzó akciójáról világosít fel bennünket a cikkely tartalma, bár a Demke-nek e törekvése csak a nyilvánosság előtt új, maga az egyesület a tapintat leple alatt már régen fáradozik eszméjének keresztülvitele érdekében. Ugy értesül a „Szegei Napló”, hogy törekvését már legközelebb a megvalósulás sikere fogja koronázni. Lapunk Rónay Jenőnek erre vonatkozó cikkét két részben közli, amelynek első része lapunk mai számának vezetőjénél foglaltja el.

— **Az iparfestület köréből.** A nagybecskereki iparfestület tegnap este Seprős Václav elnökével alakuló előjárósági ülést tartott, amelyen egyhangulag Kékszen Henriket választották meg testületi pénztárnokká. Az előjáróság azonkívül kijelölte azokat, akik a folyó évben műhelyvizsgálásokat és iskolalátogatásokat fognak tartani. Az előjáróság továbbá egy iparoskör megalakulásának előmunkálataira egy hetes-bizottságot küldött. Végül pedig Mattanovich György városi I. jegyző, iparhatósági biztos elnöklésével békéltető-bizottsági ülést tartottak.

— **Az aradi román püspökség birtokvásárlása Torontálban.** Az aradi görög-keleti román egyházmegye ingatlan vagyona nagy kiterjedésű torontáli földbirtokkal gyarapodik. Ugyanis az egyházmegyei szentszék már megvette Szapáry Pál grófnak ezkerészság hold kiterjedésű szerb-szentpéteri, torontálmegyei birtokát egy millió kétszáz ezer koronáért. Ezt a birtokvétel téves értesülések a Viktória takaré- és hitelintézetnek tulajdonították, amit annak idején megcáfoltak. Az is hírelt, hogy a birtok jövedelmét román alumneum céljaira használják föl, azonban ez se felel meg a valóságnak. A birtokvételnek egyedüli célja, hogy az aradi egyház-

megye tőkéinek jobb gyümölcsötletést szerezzon, ezért határozták el, hogy az egyházmegye területén levő földbirtokot megveszik. A birtokvétel immár teljesen befejezett s elintézett dolog s a birtok már az egyházmegye nevében áll.

— **Pályázatok a szegei plébános állásra.** Február 15-én járt le a pályázat a Szegei-belvárosi plébános állásra. A határnapig két folyamodvány érkezett be a csanádyházmegyei hatósághoz. A belvárosi plébános állásra ketten pályáztak: Jászai Géza Szegei-rókusi apát-plébános és Babinszky József csokai helyettes plébános. A választás holnap lesz.

— **Az országos gyermekvédő liga vezetői.** Nem lesz érdektelen tudnunk most, mikor Torontálmegye főispánjának kezdeményezésére az országos gyermekvédő liga nagybecskereki helyi bizottsága március hó 3-án megalakulni készül, hogy kik azok, akik a liga élén állanak. Fényes névsor ez! Hazánk, közéletünk kitünőségei fogtak kezét, hogy a gyermekvédelmet szervezzék. A liga vezetői ezek: Gróf Edelsheim Gyula Lipót, gróf Andrassy Gyula, gróf Apponyi Albert, báró Bánffy Dezső, gróf Batthyány Lajos, Beöthy Zsolt, dr. Choria Ferenc, Darányi Ignác, gróf Eszterházy Mihály, dr. Falk Miksa, Glöck Frigyes, báró Guttmann Vilmos, gróf Hadik Béla, gróf Hadik János, Hatvány-Deutsch József, Justh Gyula, Kossuth Ferenc, Ormódy Vilmos, Rákosi Jenő, Széll Ignác, Széll Kálmán, gróf Teleki Géza, Thék Endre, Wassich Gyula, Weisz Manfred, Welterie Sándor, gróf Zichy Aladár, gróf Zichy János, dr. Karsay Sándor ügyvezető igazgató.

— **Enyhülés.** Valóságilag enyhülésnek lehet már nevezni azt a derűs tavaszi napot, amely két három nap óta ránk mosolyog. A december eleje óta ugyszólván egyfolytában tartó kemény zordon tél már szinte végtelennek látszott s míg máskor február beköszöntésével voltak enyhe napjaink, addig csak most február derekán tul enyhült meg az idő. Az igaz, hogy éjszakánként és hajnalonként még keményre fagy a nappali nedvesség, de azután fölmelegít bennünket a nap sugar s fölkelni bennünk a reményt, hogy jön a főtámadás: a tavasz, amely enyhe sugarával, némileg megnyitja a nagy nyomorúságot is.

— **Köszönet.** A Nagybecskereki takarékpénztár a Nagybecskereki kereskedő-íjyak együletének 25 korona adományt volt szives kiutalni, mely összeget a Nagybecskereki kereskedő-íjyak együletének elnöksége ezulon is köszönettel nyugtatja.

— **A felsőtörontáli ármentesítő társulat** ez évi közgyűlését, nem mint közöltük, mult vasárnap tartotta, hanem február 26-ikán délelőtt fél 12 óraker tartja Nagyikindán az ottani város-háza nagyteremben Rónay Jenő elnök elnöklésével. A társulat évi jelentésének általunk közölt része az egész jelentéssel együtt a 26-iki közgyűlés elé fog kerülni.

— **A tiszaszentmiklósi vallásháboru.** Hirt adtuk nemrég arról, hogy Tiszaszentmiklós községében apad a katolikus hívők száma. A hívők összevessztek a papjukkal a német prédikációk miatt, s tömegesen térnek át az ág. ev. vallásra. Most azt jelentik, hogy a német Gusztáv Adolf-egyesület templomépítésre 1000 koronát küldött a régi hitüktől elpártolt híveknek, s ez összesen kívül rendezesen küld számukra nagyobb összegeket. Ha ennek a pénznek csupán a vallási élet ápolása a rendeltetés, a dolog ellen senki nek kifogása nem lehet. Félő azonban, hogy a nagy segítyezés a pángermán eszmék érdekében történik, azért nem ártana figyelemmel lenni a dolog iránt.

— **Raktártűz.** A Hunyadi-utcai Popovics-féle házban levő Praschák Testvérek virágkereskedésében tegnap este 4 és 5 óra között tűz támadt. A tűz a raktárban felhalmozott skatulyákat és csomagoló papírokat hamvasztotta el, nagyobb kárt azonban nem okozott s a házbellek még a tűzoltóság megérkezése előtt eloltották.

— **Elfogott katonaszökevény.** Brandmayer Károly szanádi legény a mult ősszel vonult be a szegei 46 os bakák kaszárnyájába. A gyöngy-élet nem igen válhatott nyére a regrutának, mert két heti szolgálát után eltűnt a kaszárnyából. A nyomozás kiderítette, hogy a katonaszökevény Szerbiának vette útját. Azóta el is felejtették Brandmayer szökését, míg a véletlen nyomára vezetted a hatóságot. Brandmayernek a szerbiai állapotok sem igen nyerték meg tetszését, mert a mult hét elején visszaszökött Magyarországra. Itt egyik ismerőse felismerte s feljelentette a katonai hatóságnak, amely szuronyok között kísértette vissza Szegebre.

— **Gazdasági jelentés.** A nagyszentmiklósi járás állami gazdasági tudósítója a következő jelentést küldi lapunknak:

Gabonák: Buza 13 40, rozs 10 40, árpa 10 40, tengeri 9 40, zab 12 40, mindenkor 100 kgrammonként. A szokatlan nagy hideg megtört és mostanában erősen olvad a hó. A vetésekhez a mód fölött rossz utak miatt még forgolódni nem lehet, a jelenig még nem mondható vélemény a telelésről. Hisszük és reményleni lehet, hogy a mód fölött erős hidegek nem igen voltak hátrányosak.

— **Rejtélyes pénzhamisítás.** Érdekes ügyben folytat nyomozást a temesvári rendőrség. Az eset, amely esetleg egy nagyszűlű pénzhamisítási bűnügynek lehet a nyitánya, a következő: Tegnap délelőtt egy székeusi parasztlány, Frajcsák Johanna a gyárvárosi pályaudvaron jegyet váltott Lugos felé, a jegyet ki is fizette, de hamis egykoronással. A pénztáros, anélkül, hogy Frajcsák-nak szólt volna, figyelmeztette rá az ott posztoló rendőrt, aki azután letartóztatta az asszonyt. Bekísértte a rendőrségre, itt megmozdították és három darab hamisított egykoronást és 4 darab hamis huszfillérest találtak nála. Azt adta elő védekezéséppen, hogy néhány nap előtt libákat adott el és így jutott a hamis pénzekhez. Fel-tűnő a dologban az, hogy egy temesvári kereskedésben 84 kor. értékű árukat vásárolt össze, még pedig — mint a rendőrség kiderítette — jó-

szinű görög ornamentikával. Csúszkerü az ebéd-óben esetleg egy fali connectort felszereltetni a kredenc közelében. Nagyobb vacsoráknál a kredencre állított gyertyaalaku világítótestnek nagy hasznát vesszük. A hálósobában ajánlatos egy homályos üvegű ámpolna alkalmazása az ágyak mellé egy-egy connectort, de olyan módon, hogy vagy az ámpolna, vagy a connector égjen, szóval alternatív kapcsolást válasszunk. Az ámpolnában egy 16-os, az éjjeli szekrényen egy-egy 10 gyertyás lámpával felszerelt úgynevezett fiederernyős hálólámpa megfelel a célnak. A nappali szobában, vagy az uri szobában izléses 2—3 águ csillár, az íróasztalon diszesebb asztali lámpa elegendő világosságot ad; itt is lehetőleg alternatív kapcsolást alkalmazzunk. Amint említettem, a szalón csillárja lehetőleg összhangban álljon a berendezés stílusával.

Csiszolt üvegburával ellátott menyezsvilágítás is eredeti és szép. A falon elhelyezett egy-két izlésesen alkalmazott fali kar, esetleg egy palma, vagy más virág mögé elrejtett világítótest csak fokozza a berendezés szépségeit. A szalón világításának és világítótestjeinek megválasztásával aránylag olcsón, igen szép hatást érhetünk el.

Természetesen e cikk olvasói csóválják fejüket, hogy hát igen, hiszen berendezzők szépen a lakást, de a sok világítótest által fogyasztott áram drága. Nem úgy van kérem! Csak tudni kell a módját annak, hogy milyen fizetési módot válasszunk bizonyos helyiségeknél. Lássuk csak, hol jó a pauschal és hol jó az óra-fogyasztás?

Minden városban, a hol eddig pauschal-szerződést kötött a villamos-telep, nagy volt a panasz, hogy némely fogyasztó előnyben részesült a másik felett, hogy jobban, vagy rosszabbul osztályozták stb. Hogy ezen panaszoknak eleje vétes-

sék, újabb időben a pauschal árszabásnál a következő egységes módon járnak el a telepek.

A bizonyos helyiségeket osztályozzák a valószínű égesi idő tartama szerint.

Például feltesszük, hogy a hálósobában égő lámpás évenként X óráig és ezen idő alatt bizonyos számú Hektowatt óráig fogyaszt, ezen X óra égéstartama különböző lámpaerősségeknél meghatározzák a pauschal összeget. De a pauschal áramkörbe egy mérő órát kapcsolnak és ha az óra tegyük fél a 11-ik hónapban eléri a pauschálnak megfelelő Hektowatt óránként, az egységár bizonyos tört részét fizeti. Tegyük fel, hogy a villammi telep egy konyhában levő lámpának évi pauschal árát úgy állapítja meg, hogy 500 Hektowatt óráig az illető lámpáért 50 kor. fizetendő.

Ezen Hektowatt óraszámom tul — feltéve, hogy egy Hektowatt óra ára 10 fillér — az illető Hektowattónként 684 fillért fizetne. Természetesen ezen pauschal módot csak nagyobb, mondjuk 140 kor. pauschal összegben felüli fogyasztóknál alkalmazzák, mert egy-két lámpával bíró fogyasztót az óra felállítása feleslegesen terhelne.

Amint látható, bizonyos állandóan használt helyiségeknél ezen pauschalizálási mód rendkívül igazságos és olcsó. Mindenki tudja, hogy körülbelül hány óráig használhatja az áramot, takarékosan, de mégis mindennapi szükségletéhez képest használhatja és a telep sincsen kitéve annak, hogy némely fogyasztója, azért, mert a pauschal esetleg korlátlan, feledékenységéből vagy egyéb okokból állandóan égeti a lámpát és a telep léőré készlete időnek előtte kimerül. A közönség maga pedig megnyugszik, mert mindegyik a szomszédja óráján láthatja, hogy egyenlő rőffel mérnek.

Amint említettem tehát, az állandó haszná-

latban levő szobákat előnyös pauschal fizetés alapján világítani. A szalont már órára kapcsolnám, ritkán és és önkéntelenül felmerül a kérdés, hogy miért fizesse valaki az egész évi áramhasználatért járó összeget, ha csak maximum egy negyedévig égeti az illető lámpát.

Egyik fizetési módotat tehát az egész lakás pauschalizálása volna, második a pauschal az óradíj-szabás alkalmazása ugyanazon lakásban.

Egy második módja az áram elszámolásának, s ezt kellett volna legelőször felemlítenem, egész lakásnak a normális óradíj alapján való megvilágítása. Itt különböző telepek bizonyos égesi óraszám után nagy rabatot szoktak adni a fogyasztónak. Ezen rabatt 15—20 sőt néhol 25% a megállapított Hektowatt óra egységárnak, 10 filléres egységárából.

Az első 2—3 üzemi évben a közönség bizonyos bizalmatlansággal fogadja ezen rabattokat, de később rendszeren azon conclusiora jut, hogy nagyobb megtakarítást ér el vele, mint a pauschal árral. A telepek is rabattokkal tudják leginkább honorálni nagyobb fogyasztóikat, mert csakis ugy adható meg realisan a nagyobb fogyasztót megillető nagyobb kedvezmény.

Ha fenti utbaigazítások alapján választja meg a háziasszony a világításért járó fizetési módotat, arra az eredményre fog jutni, hogy az elektromos áram csak néhány perccel drágább, mint a „jó öreg” patroleum, de a világítás tisztasága, tűzbiztonsága és tűzmentessége (ki ne szagolt volna már életében füstölő patroleumlámpát) bizony mondom megéri azt a pár százalék differenciát!

Hogy az elektromos áramot a háztartásban még mi mindenre használhatjuk fel, azt a jövő cikkemben fogom ismertetni.

Hoffmann Ede.

hamisítatlan pénzért. A rendőrség értesítette az esetről a szekeusi csendőrt, amely megindította a vizsgálatot.

— **Öngyilkos mérgekverő.** Szenzációs öngyilkossággal gazdagodott tegnap reggel a hírhedt knézi mérgekverők bűntényének változatos krónikája. Özv. G i r o s á n Miklósné szül. Bogrok Lenka, aki a rémmesékbe illő bűntényben talán a legsötétebb, a legbűnösebb, a legszomorubb szerepet játszott, tegnap hajnalban cellájában a temesvári ügyészégi fogházban felakasztotta magát és meghalt. Bogrok Lenka tehát nem várta be a földi igazság ítéletét, elébe vágott az igazságszolgáltatásnak, önmaga mondta ki önmaga felett a halálos verdiktet és rettenetes bátorsággal önmaga végre is hajtotta azt.

— **Elvesztett ezüst óra.** Vasárnap este az Árpád-utcából a „Rózsa”-szállodáig terjedő uton egy duplafedelű női ezüst óra veszett el ezüst láncsal és 17 szuszuvával. A becsléletes megtalálót kerik, hogy az órát illő jutalom fejében lapunk szerkesztőségéhez juttassa.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

(20—97.15)

Közgazdaság.

Takarékpénztári közgyűlések.

- Február 24. A „B.-komlói takarékpénztár” közgyűlése.
 Február 24. A „Beodra-karlovai takaré- és előleg-szövetkezet” közgyűlése.
 Február 24. A „Beodra-karlovai önszegélyző szövetkezet” közgyűlése.
 Február 24. A „Jarkováci népbank részvénytársaság” közgyűlése.
 Február 24. Az „Antalfalvai előlegezési és hitelegylet mint szövetkezet” közgyűlése.
 Március 7. Az „Eleméri takaré- és előleg- és hitelszövetkezet” közgyűlése.
 Március 10. A „Nagybecskereki takaré- és előlegezési társulat” közgyűlése.

□ A délvideki földmivelők gyűlése. A délvideki földmivelők gazdasági egyesülete tegnap tartotta közgyűlését Temesvárott. A gyűlésen Wittmann János elnököt, aki szívesen részt vett a megjelenteket, a közgyűlést megnyitotta. Megnyitó beszédében mindenek előtt utalt arra, hogy tekintettel a kimerítő tárgysorozatra, csak röviden akar a gazdasági élettel foglalkozni. Kifejtette, hogy elérkezett immár az az idő, mikor a kisgazdák belátták, hogy akcióba kell lépniük. Elérkezettnek látja az időt a cselekvésre, az agrárpolitikai programnak felállítására és terjesztésére. F r e c o t Menyhért dr. szintén a mezőgazdák ügyétette szövege s lendületes beszédében összetartásra buzdította a megjelenteket. Blaskovics Ferenc terjesztette elő ezután az elnökség évi jelentését, melyből kitűnik, hogy az egyesületnek jelenleg 10 660 tagja és 348 vidéki fiókja van. Rendeztek nyolc kiállítással kapcsolatos vándorgyűlést, melyek mindegyike kitűnően sikerült. A tanulmányi kirándulásokra is nagy sulyt fektettek. Voltak Boszniában, Mezőhegyesen és terbe van véve kirándulás Csákovára és Budafokra. Sikerült a földmivelésügyi kormánytól két százalékos kamatmegtérítést kieszközölni, vagyis az egyesület tagjai immár négy százalékos kamatot kaphatnak kölcsönt nyújtások beszerzésére. Kieszközölték továbbá a vajprémiumot, sulyt fektettek a sertéshizalásra és rendeztek egy mezőgazdasági gépkiváltást Temesvárott, valamint egy szőlőoltó tanfolyamot Sziláson. Kieszközölték tagjaik részére baromfi-költőgépeket és egy csomó gyűlési csemétét stb. A szegedi konviktusban 156 tanulót helyeztek el. Az előterjesztett adatokból kitűnik, hogy az egyesület vezetősége a múlt esztendőben is feledata magaslatán állott és igéri, hogy a jövőben is mindent el fogna követni az egyesület fölvirágoztatása érdekében. Az elnökség jelentését erre egyhangulag elfogadták. A jelentéseket, valamint a felügyelőbizottság jelentését erre egyhangulag elfogadták és a fölmentvényeket megadták. A jövő évi költségvetést állapították meg ezután, mely 2284 20 K. fölfelet mutat föl. Az alapszabályok módosítását, melynek leglényegesebb részét a vezetőség, a felügyelőbizottság és a hivatalnokok viszonyainak újbóli rendezése képezte, a közgyűlés egyhangulag elfogadta. A pótválasztásokat ejtették meg ezután, melyek eredménye a következő: Az igazgató választmányba beválasztották H a l m Jánost (Kiskomlós), a felügyelőbizottságba pedig Léder Ferencet (Fülöpháza) és Novotny Károlyt. Muth Gáspár dr. indítványára a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elhatározta, miszerint föliratilag fordulnak a kormányhoz és a képviselőházhoz, hogy a parasztság önkéntes földcseréje esetén (ami 15 holdas parcellákra vonatkozik) semmiféle bélyeg, vagy egyéb költségek ne legyenek fizetendőek. Az ügy támogatására az összes délvideki képviselők is felkértek. Miután bizalmat szavaztak Blaskovics Ferencnek, több belső ügy elintézése után a közgyűlés Wittmann elnök és Blaskovics alelnök elítélésével véget ért.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 20. (A „Torontál” ered. táv.) A képviselőház ma délelőtt tartott ülésén folytatta a munkásbiztosításról és betegsegélyezésről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Az ülés megnyitása után a kérvényi bizottság jelentését terjesztették be, majd áttértek a munkásbiztosításról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

A törvényjavaslat majdnem mindenik szakaszánál történik felszólalás s köztük Batthyányi Tivadargróf, Grátz Gusztáv és Mezőfi Vilmos módosításokat ajánlanak, amelyeket azonban a Ház nem teszi magáévá.

Nevezetesebb felszólalás volt az özvegyek és árva segélyezésére vonatkozó szakaszánál, ahol Návay Lajos azt a szabadelvű indítványt teszi, hogy a paragrafusból hagyassék ki a törvényes és törvénytelen gyermekek közti megkülönböztetés.

Szterényi József államtitkár az indítványt magáévá teszi és a Ház a szakaszt ilyen módosítással fogadja el.

Több kisebb felszólalás után az elnök a vitát felfüggeszti és áttérnek az interpellációkra.

Szász József „Az eladósodott Budapest” című könyv nyomán a hitelszövetkezetek garázdálkodásáról és az eladósodott tisztviselőkről interpellálja a miniszterelnököt.

Wekerle Sándor miniszterelnök nyomban felel az interpellációra. Konstatálja, hogy ismeri a Szász József által idézett könyvet, ez azonban túl sötéten festi a helyzetet. Az tény, hogy a hitelszövetkezetek garázdálkodásának megállítására szükséges s ő a maga részéről igyekezni is fog megállítani azoknak a pénzügyi intézeteknek az eljárását, amelyek különböző nagymérvű lemondásokkal uzsoraszerű manipulációt üznek. A Ház, valamint az interpelláló is tudomásul veszi a miniszterelnök válaszát.

Nagy György a csikszeredai választásokból eredő bünvádi eljárások dolgában interpellálja a belügyminisztert.

Andrássy Gyula gróf megnyugtatólag válaszol az interpellációra és válaszát a Ház tudomásul veszi.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, február 20. (A „Torontál” ered. táv.) A Wekerle és Beck miniszterelnökök között folytatott megbeszélésekről a kiegyezési kérdések dolgában a „N. Fr. Pr.” a következőket jelenti: A két kormány között támadt váratlan konfliktus az autonóm vámtarifa dolgában minden valószínűség szerint békés uton nyer megoldást. Az eddigi konferenciák eredménye szerint a magyar kormány késznek ígérkezett, hogy az autonóm vámtarifáról szóló törvényjavaslatot nem viszi a parlament elé, ha a kiegyezési tárgyalások menetét lényegesen meggyorsítják. A kiegyezési anyag eddig tudvalevőleg csak az első olvasáson ment keresztül. A tegnapi értekezleten azután meggyezés történt a két miniszterelnök között arra nézve, hogy a kiegyezési anyag második olvasását még ebben a hónapban kezdik meg s azt még husvétig befejezik. A napokban a kiegyezési tárgyalások irányára vonatkozólag újabb megbeszélések lesznek a két miniszterelnök között.

Az osztrák-magyar hajóhad útja.

Budapest, február 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Polából táviratozzák: Az osztrák-magyar hajóhad március 10-én elhagyja Polát és 10 hetes tanulmányutat tesz a Levanteban, amelyről pünkösdkor tér vissza Triesztbe. Ez alkalmából a hajóhad a görög, török, egyiptomi és palástinai partokat járja be s a vezérkar Jeruzsálemet

is meg fogja látogatni. A hajóhadból a jövő hó közepén kiválik a „Szigetvár” cirkáló s Singaporéba megy, ahol felváltja a „Kaiser Franz Josef I.” cirkáló állomáshajót, amely most 2 évi távollét után tér vissza a honi partokhoz.

A miniszterelnök gyásza.

Budapest, február 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Molnár István nyugalmazott főispán, Wekerle Sándor miniszterelnök apósa tegnap Sátoraljauhelyen meghalt. A miniszterelnök ma délután elutazott Sátoraljauhelyre.

Ujabb aktalopás.

Budapest, február 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az igazságügyminiszterium egyik tisztviselőjének ma reggel ellopták aktákat tartalmazó táskáját. A kisebb jelentőségű iratokat tartalmazó táskát a rendőrség Vivanti Alfonz nevű 25 éves fiatalember személyében csakhamar elfogta és letartóztatta. Vivanti nem aktákat akart lopni, hanem azt hitte, hogy a táskában értékebb holmi van.

Halálos ítélet.

Budapest, február 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Máramaroszigetről sürgönyzik, a petrovai rablőgyilkosság ügyében ma éjjel hozta meg az esküdtszék az ítéletet. Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a bíróság Mihalka Jánost és Husz Abrahámot kötél általi halálra ítélte. A többi vádlottakat 5—10 évig terjedő fegyházzal sújtoita.

A tél.

Budapest, február 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az országos központi meteorologiai intézethez legújabbán a következő jelentések érkeztek be: A hideg időjárás általában egész Közép-európában engedett, mindamelllett egyes helyeken havazással egybekötött nagy hidegek még most is uralkodnak. Így Pilsenben tegnap ismét oly nagy havazás volt, hogy a vonatok a nyílt pályán megakadtak. Nagy havazások vannak Lemberg környékén is. Bukarestből pedig jelentik, hogy az orosz-román határon a hideg oly nagy, hogy a határra kirendelt katonaság képtelen szolgálatot teljesíteni.

Határidő-üzlet.

Budapest, február 20. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték: Buza (áprilisra 1907.) . . . 14.98 — —
 Buza (okt. 1907.) . . . 15.72 — —
 Rozs (áprilisra 1907.) . . . 13.62 — —
 Zab (áprilisra 1907.) . . . 14.94 — —
 Tengeri (májusra 1907.) . . . 10.38 — —

Dr. Brájer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

144. sz. 1907.

212—1.1

Árlejtési hirdetmény.

Torontálsziget község iskolái részére
20 darab pad

előállítására céljából folyó évi február hó 27-én délelőtt 10 órakor nyilvános árlejtés tartatik, melyre vállalkozók ezennel meghivatnak.

Kikiáltási ár 560 korona.

Az árlejtési feltételek a jegyzői irodában tekinthetők be.

Torontálsziget, 1907. évi február hó 11-én.

Előjáróság.

EGY HÁZ

800 □-öl terjedelmű üzlettel és gabona-raktárakkal, a Tomaseváci országúton, mely Nagybecskerek, Pancsova és Versecce van összekötve, eladó.

Vevők legkésőbb március hó 20-ig jelentkezhetnek a tulajdonosnál

FEILER FRIGYES,

(210—18.1)

háztulajdonos.

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

1159. ex sz. 1907.

208-3.2

Pályázati hirdetés.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Törökbecse községben üresedésben levő községi irnoki állásra ezen-nel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket hozzám f. évi március hó 15-ig nyújtsák be, mert a később érkezőket nem fogom figyelembe venni. Az irnoki állás javadalmazása: 720 korona évi fizetés.

Törökbecse, 1907. évi február hó 16-án.

Dr. Csávossy Ignác,
főszolgabíró,
vm. tb. főjegyző.

Hirdetmény.

Ó-Telek községe egy 7 éves sárga szőrű kiselejtett

tenyészmént

folyó évi március hó 1-én délelőtt 9 óra-kor nyilvános árverésen elad.

(211-3.1)

Előjáróság.

Nyomdász-tanuló

Jó családból

azonnal felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(28-x.16)

Tüdő- és gégebetegeknek, asthmásoknak.

Aki tüdő és gégefő betegségét, legyen az bármily makacs, aki asthmában szenved bármilyen hosszú idő óta s ha betegsége gyógyíthatatlannak is tűnik már, aki e betegségektől egyszer s mindenkorra szabadulni akar, az forduljon **Wolfsky A. óéghoz, Berlin N, Wels-senburgerstrasse 79.** — Ezernyi ezer köszönőlevél garantálja a kúra gyógyhatását. — Tájékoztató ingyen. 144-109

Szöllőkarók,

épületfa, nádléc, lécs, deszka, zsindely, ácsolt és gömbölyű tölgyfa-oszlop, tölgygerenda, asztalos-, bogránáru és szer-számfa, tűzifa.

Aprított puhafa

tűzalágyujtáshoz kötegenként.

Kő-, pir-, fa- és kovács-szén.

Kapható

Kurländer Imrénél

Nagybecskerek. (13-29.15)

Fate'pek: Aradáci-ut 263/1. Gizella-part „Kurländer-udvar”. Korona-utca 542-543. Telefon 89.

Iroda:

Korona-utca 585/II.

Telefon 35. sz.

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egy-szer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

(24-x.15)

Szeged-nagykikinda-nagybecskereki egyesült h. é. vasut.

Érvényes: 1906. évi október hó 1-étől.

Oda										Szeged—Karlova—Nagybecskerek.										Vissza					
Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	Motorkocsi menetek			146.			Motorkocsi menetek			V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.									
4702	4704	4706	4714	4708	4710	4716	4707	4709	4715	4713	4705	4703	4701												
I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	II-III. osztály			II-III. osztály			I-III.	I-III.	I-III.	I-III.												
845	1010	940	—	295	—	830	ind.	Budapest ny. p. u. (136)	—	—	—	115	—	630	—	715									
1006	1230	1128	—	422	—	590	—	Kecskemét (136)	—	—	—	1121	—	438	821	406									
1049	1230	1146	—	451	—	555	—	Kis-Kun-Félegyháza (136)	—	—	—	1054	—	420	717	328									
1222	—	1115	—	559	—	820	—	Szeged-Rókus (145)	—	256	627	1080	—	345	—	242									
155	1251	—	332	510	951	604	ind.	Szeged (136 145)	714	1242	549	915	—	255	—	1232									
158	1256	—	337	515	955	608	ind.	Uj-Szeged	710	1236	544	911	—	251	—	1228									
206	103	—	344	523	1002	616	érk.	Szöreg (136)	700	1232	535	901	—	243	—	1220									
213	105	—	347	524	1003	617	ind.	Szöreg	659	1231	532	854	—	241	—	1219									
218	114	—	357	532	1009	624	ind.	*Ó- és Uj-Szt.-Iván	652	1225	525	845	—	233	—	1211									
227	119	—	403	537	1014	629	↑	*Vedresháza 3. sz. órház (f. m. h.)	646	1220	520	836	—	228	—	1205									
234	127	—	412	545	1020	636	↑	*Gyála	639	1214	513	829	—	221	—	1157									
243	135	—	425	552	1026	643	↑	Szerb-Keresztur	632	1208	507	820	—	213	—	1149									
258	145	—	436	602	1035	653	↑	*Kupuszina (r. h.)	621	1158	456	808	—	203	—	1138									
312	202	—	501	619	1051	710	↑	Törökkanizsa	612	1150	447	759	—	155	—	1130									
321	216	—	518	634	1104	724	↑	Szanád	550	1129	425	733	—	132	—	1110									
322	225	—	529	—	1112	733	↑	Csóka	540	1120	416	721	—	121	—	1059									
335	238	—	544	644	—	734	↑	Csóka	539	—	415	711	—	120	—	1057									
349	262	—	600	657	—	751	↑	Tisza-Szt.-Miklós	527	—	403	657	—	107	—	1044									
403	306	—	624	711	—	807	↑	Pádé	512	—	343	639	—	1252	—	1029									
415	319	—	640	725	—	822	↑	*Esztermajor	457	—	333	616	—	1236	—	1013									
425	339	—	700	737	—	834	↑	Bocsár	445	—	321	602	—	1225	—	1001									
—	—	—	711	747	—	844	↑	Karlova	435	—	308	549	—	1213	—	949									
v.v. 4712	—	—	—	—	—	—	érk.	Nagykikinda (147)	350	—	280	350	—	1110	—	v.v. 4711									
610	409	—	1091	850	—	554	ind.	Nagykikinda (147)	—	—	409	—	841	109	—	719									
850	280	715	—	657	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1081	—	1081									
444	344	757	—	755	—	—	ind.	Karlova (147)	—	—	253	—	754	1158	—	923									
455	354	807	—	804	—	—	↑	Beodra	—	—	245	—	745	1149	—	913									
505	404	817	—	812	—	—	↑	*Vinczeér	—	—	236	—	735	1139	—	901									
550	425	840	—	843	—	—	↑	Török-Becse-Aracs	—	—	215	—	715	1119	—	838									
610	443	858	—	901	—	—	↑	Kumán	—	—	148	—	657	1101	—	754									
639	502	917	—	916	—	—	↑	Melenceze	—	—	134	—	643	1047	—	735									
701	518	933	—	932	—	—	↑	Elemér	—	—	116	—	622	1026	—	708									
718	533	948	—	947	—	—	↑	Nagybecskerek	—	—	100	—	607	1010	—	645									
1209	1041	—	—	—	—	—	érk.	Pancsova	—	—	—	—	—	—	—	125									
—	—	—	—	—	—	—	érk.	Szécsány (148)	—	—	—	—	—	810	—	—									
Oda										Nagykikinda—Karlova.										Vissza					
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	147.			Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.										
4812	4808	4802	4804	4806	4810	4811				4801	4803	4805	4807	4809	4811										
I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.				I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.	I-III.										
645	1010	—	—	295	—	830	ind.	Budapest ny. p. u. (136)	—	15710	680	—	—	—	715										
758	—	445	935	122	355	—	ind.	Temesvár-Józsefváros (136)	—	818	—	285	—	900	—										
351	700	1100	230	713	428	—	ind.	Nagykikinda (136)	610	841	109	825	409	1031											
414	722	1120	250	733	448	—	ind.	*Váalom	544	821	1243	805	349	1008											
430	737	1134	304	747	502	—	érk.	Karlova (146)	525	806	1225	750	334	953											

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.